

ارزیابی و شناسایی درختان مرکبات دارای تنوع ژنتیکی بارز در منطقه شمال خوزستان

علیرضا شفیعی زرگر^۱ و رحیم اسلامی زاده^۲
۲۰۱- اعضای هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی صفی آباد دزفول

منابع ژنتیکی گیاهی پرارزشترین ثروت گیاهی هر مملکت بوده و جمع آوری و نگهداری آنها جز وظایف ملی است ذخایر توارثی گیاهی می تواند در انتقال صفات مناسب و مهم، تبادل ژرم پلاسما و دورگ گیری در تولید رقم و پایه نقش بسیار مهمی ایفا کند. با توجه به وسعت کشور ایران، تنوع فراوان منابع ژنتیکی گیاهی، و خصوصاً وجود خاصیت دگرگشتی در مرکبات و به طبع وجود آمدن دورگ های طبیعی و نیز وجود صفات بعضاً خوب و مفید در این دورگ ها، از جمله مقاومت به آفات و بیماریها و یا وجود صفات مطلوب کمی و کیفی، شناسایی و جمع آوری این دورگ ها، در تحقیقات مرکبات از اهمیت فراوانی برخوردار می باشد. کشت مرکبات از قدیم الایام در شمال خوزستان متداول بوده است به همین دلیل به منظور شناسایی و جمع آوری دورگ های طبیعی، در طی سالهای ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۲ باغات این منطقه در موقع رسیدن کامل میوه در قالب یک طرح تحقیقاتی به طور متناوب مورد بازدید قرار گرفت و در این میان درختانی که از نظر خصوصیات ظاهری با ارقام معمول مرکبات متفاوت بودند شناسایی و کدگذاری شده و جهت نگهداری و تکثیر در زمان مناسب از آنها پیوندک تهیه و روی پایه های غالب منطقه (نارنج و سیتروس ولک امریانا) پیوند گردیدند. از میان دورگ های شناسایی شده تعداد هشت دورگ دارای ارزش تجاری بوده که نهالهای تهیه شده از آنها در محل نهالستان مرکز تحقیقات کشاورزی صفی آباد به طور مطلوبی نگهداری و حفاظت شده و نهایتاً پس از اینکه از رشد کافی و مناسب جهت انتقال به زمین اصلی برخوردار شدند، در سال ۱۳۸۲ در محل کلکسیون مرکبات مرکز کشت و مورد مراقبت قرار گرفته و هم اکنون وضعیت بسیار مطلوبی برخوردارند.